

VIDÉKFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM

JF/760/2011.

Előterjesztés

a Kormány részére

a nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról szóló 21/2006. (I. 31.) Korm. rendelet és a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV.29.) Korm. rendelet módosításáról

Budapest, 2011. június

V E Z E T Ő I Ö S S Z E F O G L A L Ó

1. Az előterjesztés célja

1.1. A kormány-előterjesztés elfogadásával elérni kívánt közpolitikai cél

A szabályozás az árvízi biztonság növelését, az elöntések számának csökkentését kívánja elérni azáltal, hogy szigorú szabályok között az érintett folyószakasz mederkezelőjének, a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságnak a hozzájárulásához köti az építmények nagyvízi mederben történő elhelyezését. Szintén az árvíz biztonságos levezetését szolgálja a vízfolyásokat keresztező hidakra és közművezetésekre vonatkozó műszaki előírások szigorítása, valamint az árvízi lefolyási sávban a mezőgazdasági művelésre és erdőgazdálkodásra vonatkozó követelmények megfogalmazása.

1.1.2. A kormány-előterjesztés szükségességének okai

A nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról szóló 21/2006. (I.31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) módosítását a 2011. évi XXII. törvény indokolja, amely 2011. március 30-i hatállyal módosította a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgtv.) nagyvízi mederre vonatkozó előírásait és a korábbi kormányrendeleti szintű szabályozás egy részét törvényi szintre emelte.

A kisvízfolyásokon 2010 májusában – júniusában levonult rendkívüli árvizek során több településen jelentős vízkárveszélyt okoztak az alacsony szerkezeti alsó éllel rendelkező hidak, közműátvezetések. A vízfolyáson kialakuló árvízi vízszinttől alacsonyabb szerkezeti alsó éllel rendelkező hidak jelentős visszaduzzasztást okoztak, valamint a víz által szállított uszadék a hídon fennakadva jelentősen lecsökkentette az átfolyási szelvényt. Az uszadékok megakadása, a torlaszképződés szempontjából a mederben elhelyezett pillérek is több esetben problémát okoztak. Ezért a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) módosítása értelmében, a kisvízfolyások esetében a hidak pilléreit csak az átfolyási szelvényen kívül, a híd környezetében jellemző partélek vonalán kívül lehet elhelyezni. A szerkezeti alsó élmagasság tekintetében minden esetben (külterületen és belterületen egyaránt) a Q1%-os árvízszint + biztonsági magasság lesz a mértékadó azzal, hogy ennek a szintnek legalább a híd környezetében jellemző partél magasság, vagy depónia magasság fölött 0,5 m-rel kell lennie. Szükséges továbbá, hogy a fenti szabályozás vonatkozzon minden csőhidas közműkeresztesés szerkezeti alsó élmagasságára és alátámasztó pilléire is.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 48/E. §-a rendelkezik a települési környezetvédelmi program tartalmáról, amelyben szerepel többek között a kommunális szennyvízkezelés, a felszíni és felszín alatti vizek, a vízbázisok védelme. A települési környezetvédelmi program ezen részét a Kr. települési szennyvízkezelési program néven definiálja, amelynek egységes tartalmát jelen módosítás tartalmazza.

1.1.3. Az előterjesztéssel érintett közfeladat változása

A R. módosítása következtében a közfeladat ellátása egyszerűbbé, átláthatóbbá válik, mely javítja az érintett hatóságok megítélését is.

AZ ELŐTERJESZTÉST A KORMÁNY NEM TÁRGYALTA MEG, EZÉRT AZ NEM TEKINTHETŐ A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁNAK

A Kr. módosításával a közfeladatok köre nem változik, a hatályban lévő rendelkezések felülvizsgálatára, pontosítására kerül sor.

HATÁSVIZSGÁLATI LAP

I. A végrehajtás feltételei

A közpolitikai cél megvalósulásához további kormányintézkedések nem szükségesek. A döntés végrehajtásához szükséges személyi, tárgyi, költségvetési feltételek rendelkezésre állnak, annak elfogadása a VM részéről többlet költségvetési igényt nem keletkeztet.

A települési szennyvízkezelési program végrehajtása azokat az önkormányzatokat fogja érinteni, amelyek programszerűen egyedi szennyvízkezelő berendezéseket kívánnak telepíteni. A települési szennyvízkezelési program részét képezi a Kvt-ben szabályozott és előírt települési környezetvédelmi programnak, ezért többlet terhet nem jelent az elkészítése, a végrehajtáshoz szükséges felkészülésre elegendő idő állt rendelkezésre.

II. A társadalmi hatások összefoglalása

1. Elsődleges, célzott hatások

A környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok irányában egyértelmű feladatellátást teremt és a vízkárok csökkentését kívánja elérni.

A szabályozás a jogállamiság követelményére tekintettel, az árvízi biztonság növelése érdekében született, figyelemmel a klímaváltozás következtében egyre gyakoribb rendkívüli árvízi helyzetekre.

A települési szennyvízkezelési program elkészítésének célja, hogy a programszerű egyedi szennyvízkezelő berendezések létesítése szabályozott körülmények között történjen, amelynek során figyelembe veszik a teljes településen a felszín alatti víz állapotát, így az önkormányzatnak rendelkezésére fog állni egy egységes, és átfogó vizsgálati dokumentum (a települési szennyvízkezelési program), amely alapján képes lesz a szakmai szempontoknak, és a vonatkozó jogszabályoknak megfelelő engedély kiadására.

2. Másodlagos hatások

A kifejezetten szándékolt társadalmi hatásokon kívül az előterjesztésnek nincs más jelentős pozitív vagy negatív hatása valamely társadalmi csoport jövedelmi helyzetére.

III. Társadalmi költségek

a) A vállalkozások pénzügyi terhei

A vállalkozások pénzügyi terhei nem növekednek, a vonatkozó eljárás egyszerű és áttekinthető.

b) A háztartások pénzügyi terhei

A háztartások pénzügyi terhei nem növekednek.

c) Az előterjesztéssel érintett valamely konkrét társadalmi csoport terhei

Az előterjesztés nem terheli meg vagy javítja valamely konkrét társadalmi csoport helyzetét.

d) Hatékonysági és versenyképességi költségek

Az előterjesztésnek a hatékonysági és versenyképességi költségekre közvetlen kihatása nincs.

e) Az előterjesztés adminisztratív terhei

A módosítás nem érinti az adminisztratív terheket. A szabályozás következtében nem nő az eljárások száma, többletadminisztrációval nem jár.

IV. Költségvetési hatások

Az árvízvédelmi töltések méretelőírásai alóli felmentés lehetőségének biztosítása, valamint az árvízcsúcs csökkentő tározók létesítése lehetővé teszi a szükséges biztonság leginkább költséghatékony műszaki megoldással való elérését. A szabályozás, az érintettek pénzügyi terheit nem növeli.

A települési szennyvízkezelési program elkészítése az önkormányzati költségvetés részét képezi, de pályázati konstrukciótól függően lehetőség van az elkészítés költségeinek elszámolására. A feladat nem új, jelen módosításban a program részletes tartalmi elemei kerülnek szabályozásra.

V. Egészségügyi hatások

Az előterjesztés az életvédelmet növeli, de közvetlen egészségügyi hatásai nincsenek.

VI. Környezeti hatások

Az előterjesztés korlátozza a nagyvízi mederben való építést, de közvetlenül jelentkező, azonnali környezetre gyakorolt hatása nincs.

Elősegíti az egyedi szennyvízkezelő berendezések egyéni és programszerű, szabályozott keretek között történő létesítését, amelynek során a vízvédelmi és környezetvédelmi jogszabályi követelmények hosszútávon érvényesülni tudnak.

1. melléklet a JF/760/2011. számú előterjesztéshez

**A Kormány
...../2011. (...) Korm.
rendelete**

a nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról szóló 21/2006. (I. 31.) Korm. rendelet és a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 45. § (7) bekezdés n), o) és w) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alkotmány 35. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el.

1. §

A nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról szóló 21/2006. (I. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-a a következő 14. ponttal egészül ki:

[E rendelet alkalmazásában:]

„14. *árvízi lefolyási sáv*: a nagyvízi meder azon része, ahol a legkedvezőbb áramlási viszonyok mellett az árvízi vízhozamok levonulnak.”

2. §

Az R. 5. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„5. § (1) A folyószakasz mederkezelőjének az építmény nagyvízi mederben történő elhelyezéséhez való hozzájárulása előtt vizsgálnia kell a tervezett építménynek az árvíz és a jég levonulására gyakorolt hatását. Az építmény kialakítása és magassági elhelyezése során a mértékadó árvízszint és az eddig előfordult legmagasabb árvízszint közül a magasabbat kell figyelembe venni.

(2) A nagyvízi meder a folyómeder használatával és a vízfolyás fenntartásával közvetlenül összefüggő megfigyelő, jelző állomás, a nagyvízi meder használatával összefüggő vízilétesítmény, valamint kikötői, rév-, kompátkelőhelyi és vízirendészeti építmény elhelyezésére szolgálhat. Egyéb építmény elhelyezéséhez a folyószakasz mederkezelője csak kivételesen és akkor járulhat hozzá, ha az építmény az árvíz és a jég levonulását kedvezőtlenül nem befolyásolja.

(3) A nagyvízi meder természetij területként kezelendő oly módon, hogy az árvíz levezetésének elsődlegessége biztosítva legyen. Árvízi lefolyás szempontjából legkedvezőbb a gye-, illetve a legelőgazdálkodás.

(4) Az árvízi lefolyási sávban, erdőgazdálkodási tevékenység keretében – ideértve a természetvédelmi rendeltetésű erdőben folytatott erdőgazdálkodást is – az erdőtelepítés, erdőfelújítás során az árvíz lefolyási irányának megfelelő, tág hálózatos faállományt kell létesíteni,

valamint az erdőt úgy kell létesíteni és fenntartani, hogy a lombosodás és az aljnövényzet az árvíz levezetését ne akadályozza.

(5) A nagyvízi meder használatának korlátozásáért és a vizek, jég, uszadék és hordalék által ott okozott kárért kártalanítás nem jár.

(6) A nagyvízi mederben fekvő földrészlet használatára vonatkozó, a földrészlet tulajdonosa és használója között kötött szerződésben fel kell tüntetni azt a tényt, hogy a földrészlet nagyvízi mederben fekszik.”

3. §

Az R. 8. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A védő erdősáv területének megfelelő rendezésével vagy vízelvezető csatornák létesítésével gondoskodni kell arról, hogy a védő erdősáv területén az árvíz után a védmű állékonyságát veszélyeztető pangó vizek ne maradjanak.”

4. §

Az R. a következő 15. §-sal egészül ki:

„E kormányrendeletnek a nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról szóló 21/2006. (I. 31.) Korm. rendelet és a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV.29.) Korm. rendelet módosításáról szóló .../2011. (...) Korm. rendelettel (a továbbiakban: rendeletmódosítás) megállapított rendelkezéseit a rendeletmódosítás hatálybalépésekor folyamatban lévő hatósági eljárásokban is alkalmazni kell azzal, hogy a kérelem visszavonása esetén – a befizetett igazgatási szolgáltatási díj visszatérítése mellett – a folyamatban lévő eljárásokat meg kell szüntetni.”

5. §

A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 20. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) A települési szennyvízkezelési programot a következő tartalommal kell elkészíteni:

a) a jelenlegi helyzet bemutatása:

aa) a felszíni és a felszín alatti vizek, valamint a földtani közeg állapota a jogszabály szerinti határértékek figyelembevételével,

ab) az egyes településrészekben alkalmazott szennyvízelvezetési, -tisztítási és egyéb szennyvízkezelési középtávú igények, megoldások, továbbá azok környezeti, természeti és társadalmi hatásai,

ac) a felszín alatti vizek szempontjából fokozottan érzékeny területnek, vagy a magas talajvízállású területnek minősülő településrészek, azok lehatárolása,

ad) a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló miniszteri rendelet szerinti fokozottan érzékeny területen levő településen, vagy a magas talajvízállású területen levő településen a települési szennyvízkezelési programmal érintett tervezési területnek az érzékenységi kategóriába történő besorolása;

b) a célkitűzések:

ba) a települési szennyvízkezelési programot úgy kell készíteni, hogy összhangban legyen a regionális vízgazdálkodási, illetve a környezetvédelmi és vízvédelmi követelményekkel, a településrendezési eszközökkel.

bb) az egyes településrészek szennyvízelvezetési és -kezelési megoldására vonatkozóan, megkülönböztetve a szennyvízelvezető művel ellátott és a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programmal összefüggő szennyvízelvezetési agglomerációk lehatárolásáról szóló kormányrendeletnek megfelelő lehatárolás alapján ellátni tervezett településrészeket (a települési szennyvízelvezetési agglomeráció(ka)t), valamint az egyedi szennyvízkezelésre lehatárolt területeket, megadva az alkalmazni kívánt létesítmények (építmények) fajtáit, megjelölve azokat a településrészeket is, ahol egyedi szennyvízkezelés nem alkalmazható,

bc) a szennyvízelvezető művel összegyűjtött szennyvizek tisztítótelepének, a tisztított szennyvizek befogadójának fő környezetvédelmi jellemzőire, valamint a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló kormányrendeletben és a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló miniszteri rendeletben meghatározott kibocsátási határértékekre, valamint azok teljesítésének feltételeire vonatkozóan,

bd) a települési szennyvízelvezetési agglomerációhoz nem tartozó területek szennyvizeinek ártalmatlanítására vonatkozóan jogszabályban meghatározott követelményeknek való megfelelés tekintetében,

be) az egyedi szennyvízkezelő létesítményekre vagy az egyéb tervezett szennyvíz-ártalmatlanítási megoldásokra vonatkozó helyi környezetvédelmi, természetvédelmi követelményekre, valamint a fő műszaki adatokra és szabályokra vonatkozóan;

c) a célkitűzések eléréséhez alkalmazható megoldási változatok vizsgálata, értékelése, illetve a választott megoldás indokolása, a várható környezetvédelmi, természetvédelmi, társadalmi és gazdasági hatásokkal együtt;

d) a célkitűzések megvalósítását szolgáló feladatok;

e) programszerű telepítés esetén a feladatok ütemezését és a feladatok megvalósítását szolgáló finanszírozási stratégia.”

6. §

A Kr. 73. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) A vizek és vízilétesítmények keresztezésére vonatkozó 1. mellékletben foglalt követelményeket a nyomvonalas létesítmények felújítása és átépítése során is érvényesíteni kell.”

7. §

A Kr. a következő 79. §-sal egészül ki:

„E kormányrendeletnek a nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról szóló 21/2006. (I. 31.) Korm. rendelet és a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV.29.) Korm. rendelet módosításáról szóló .../2011. (...) Korm. rendelettel (a továbbiakban: rendeletmódosítás) megállapított rendelkezéseit a rendeletmódosítás hatálybalépésekor folyamatban lévő hatósági eljárásokban is alkalmazni kell azzal, hogy a kérelem visszavonása esetén – a befizetett igazgatási szolgáltatási díj visszatérítése mellett – a folyamatban lévő eljárásokat meg kell szüntetni.”

8. §

A Kr. 1. melléklete az 1. melléklet szerint módosul.

9. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba és a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

1. melléklet a .../2011. (...) Korm. rendelethez

1. A Kr. 1. melléklet 2.4.2. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„2.4.2. Vízfolyást keresztező vasút, közút és saját használatú út hídját, átereszt, valamint a gyaloghidakat, illetve a közműátvezetést szolgáló csőhidakat (a továbbiakban: híd) belterületen és külterületen egyaránt legalább a Q1%-os valószínűségű árvízi vízhozam károkozás nélküli átvezetésére kell méretezni.”

2. A Kr. 1. melléklet 2.4.5.1. és 2.4.5.2. valamint 2.4.6. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„2.4.5. A hidak pilléreit csak az átfolyási szelvényen és a híd környezetében jellemző partélek vonalán kívül lehet elhelyezni.

2.4.6. A híd szerkezeti alsó élmagassága minden esetben (külterületen és belterületen egyaránt) a híd környezetében jellemző partél vagy depónia szintje + biztonsági magasság fölött legyen. Amennyiben a Q1%-os valószínűségű árvízszint + biztonsági magasság alapján számított szerkezeti alsó élmagasság a jelenlegi partélek vagy depóniák szintje alapján számított értéktől magasabb értékre adódik, akkor a hídszerkezet alsó élét a magasabb szinthez kell igazítani. Az előírt biztonsági magasság a 120 m³/s-ot meghaladó Q1%-os valószínűségű árvízi vízhozamú vízfolyásokon legalább 1,0 m, a 80-120 m³/s között vízhozamnál 0,7 m, a 80 m³/s-nél kisebb vízhozamoknál pedig 0,5 m.”

3. A Kr. 1. melléklete a következő 2.4.7. ponttal egészül ki:

„2.4.7. A folyók mértékadó árvízszintjeiről szóló miniszteri rendelet hatálya alá nem tartozó vízfolyásoknál az íves alsó vonalú hídszerkezet legalsó pontját úgy kell kialakítani, hogy az legalább 0,30 m-rel a mértékadó vízszint, illetve a híd környezetében jellemző partél, depónia szintje felett legyen. A falazathoz érintőlegesen csatlakozó boltozatoknál az érintési pont a mértékadó vízszint, illetve a híd környezetében jellemző partél, depónia szintjének megfelelő magasságáig süllyeszthető.”

4. A Kr. 1. melléklet 2.5.1.2 pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„2.5.1.2. A mértékadó vízhozam megfelelő átvezethetősége és a karbantartási munkák elvégezhetősége céljából a műtárgyat megfelelő nyílásmérettel kell tervezni. A 3 m³/s vízszállító-képességet meghaladó belvívcsatornák esetén minimum 1,6 m átmérőjű csőátereszt vagy minimum 1,4 m széles, 1,6 m magas méretű műtárgyat kell tervezni. Ha a talajadottság miatt burkolat szükséges, vagy a csatlakozó mederszakaszon is van burkolat, vagy a híd a talaj szempontjából meg nem engedhető sebességnövekedést okoz, ennek hossz- és magassági méreteit is meg kell tervezni.”

5. A Kr. 1. melléklet 2.5.2.1 és 2.5.2.2 pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„2.5.2.1. Az áthidaló szerkezet alsó élét úgy kell kialakítani, hogy a keresztezési szakaszon jellemző partél felett 0,5 m-rel magasabb és a mértékadó vízszint és a keresztező létesítmény alsó éle között minimum 1,0 m távolság legyen.

2.5.2.2. Íves alsó vonalú hídszerkezet legalsó pontját úgy kell kialakítani, hogy legalább 0,50 m-rel a mértékadó vízszint felett legyen.”